

MOTIONER

FUB:s förbundsstämma

2026

Motioner inför förbundsstämman 2026

Nr	Motion	Sid
1	Förkortningen FUB.	4-5
2	Ersättning för fritidsaktiviteter.	6-7
3	Regelbundna hälsokontroller för personer med IF.	8-10
4	Utredning vanvård av personer med IF.	11-14
5	Översyn av framtida arbetsformer inom FUB.	15-16
6	Möjlighet till VAB för vuxna med IF.	17-18
7	Kunskap i svenska och AKK hos personal.	19-20
8	Boendestöd eller servicebostad?	21-23
9	Dokumentation om historien för personer med IF	24-26
10	Rätt att utnyttja gemenskapslokal i servicebostad.	27-30
11	Kampanj för att öka kunskap om LSS.	31-32
12	Rättsligt skydd mm. vid kriminalitet hos personer med IF.	33-36
13	Arvode till ställföreträdare när sjukersättningen höjs.	37-38
14	Inkludera medlemmar med IF fler områden inom föreningen.	39-41
15	Åtgärder mot ökat antal anslag på LSS-insatser.	42-44

Motion till förbundsstämman 2026 Förkortningen för FUB

ANKOM
2024-12-27

Så här står det på FUB Riks hemsida:

Namnet FUB är inte längre en förkortning.

Från början (50-talet) betydde FUB "Föreningen för Utvecklingsstörda Barn". Så småningom lade man till "unga och vuxna".

Efter ett tag bytte man, enligt människan först-principen, från att säga "utvecklingsstörd" till att säga "med utvecklingsstörning", och gjorde så även i FUB:s namn.

Numera har vi ändrat begrepp och använder intellektuell funktionsnedsättning (IF). (En del av FUB:s medlemmar säger fortfarande "utvecklingsstörning", och det är upp till var och en. Ordet utvecklingsstörning finns också kvar i vissa material tex; vi byter ut successivt.) Därför heter vi numera bara "Riksförbundet FUB".

Vi är många som med jämna mellanrum får frågan vad FUB:s bokstäver är en förkortning av. Man kan svara enligt ovan (vilket känns ganska långt och omständligt) eller man kan svara det som vi motionerar om och som vi i Norrköping känner att man med stolthet kan säga, nämligen:

FUB – Föreningen för UNIKA barn, unga och vuxna.

Vi föreslår

att FUB framöver står för: Föreningen för UNIKA barn, unga och vuxna.

FUB Norrköpings styrelse genom Ulrika Kindstrand

Motions svar nummer 1

Förkortningen för FUB

Förbundsstyrelsens förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår att förbundsstämman beslutar:

att avslå motionen.

att ge Inre Ringen i uppdrag att tillsammans med förbundsstyrelsen diskutera behovet av en förklaring till förkortningen av FUB.

Bakgrund

Motionären vill att FUB ska förtydliga förkortning av FUB. Motionären föreslår att FUB framöver ska stå för ”FUB – Föreningen för UNIKA barn, unga och vuxna”. Motionären menar att det krävs en förklaring till vilka FUB är, då detta inte längre är tydligt sedan FUB för ett par år sedan tog bort svansen i loggan ”för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning”.

Vad förbundsstyrelsen tycker

När beslut fattades om att ta bort den tidigare förklaringen till förkortningen FUB – *för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning* – byggde det bland annat på att personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF) uttryckte att de inte identifierade sig med begreppet utvecklingsstörning. Många upplevde ordet som negativt. Mot den bakgrunden ansågs det viktigt att organisationens namn inte innehåller ord som målgruppen själv inte känner igen sig i.

Ord och benämningar har stor betydelse. Historiskt har många av de ord som använts om målgruppen haft en negativ betydelse, eller handlat om brister och avvikelser. Det är därför viktigt att vara försiktigt med vilka begrepp som används. Förslaget ”Föreningen för UNIKA barn, unga och vuxna” är välmenande, men alla människor är unika på sitt sätt, vilket gör formuleringen mindre tydlig. Det finns också en risk att ett sådant namn inte tydligt signalerar vilken målgrupp FUB vänder sig till för den som söker information om organisationen.

Samtidigt anser förbundsstyrelsen att det är rimligt att man diskuterar hur organisationens namn och eventuella förklarande texter uppfattas. Om det finns ett önskemål om en förklarande text till vad FUB står för, anser förbundsstyrelsen att det i första hand bör ske i dialog med personer med IF. Om Inre Ringen Sverige bedömer att det finns behov av en förklarande text, kan de få i uppdrag att ta fram förslag på en sådan formulering. För att få in fler synpunkter från målgruppen kan arbetet också kompletteras med exempelvis enkäter.

Mot denna bakgrund anser förbundsstyrelsen att **motionen avslås**, men att Inre Ringen Sverige ges i uppdrag att tillsammans med förbundsstyrelsen diskutera om det finns behov av en möjlig förklaring till förkortningen FUB.

ANKOM
2025-02-20

Motion till FUB

Försäkringskassan kan efter ansökan bevilja "ersättning för fritidsaktiviteter" för funktionshindrade.

Den möjligheten upphör då personen fyller 30 år!

Det betyder att de funktionshindrade inte har samma möjlighet till aktiviteter som tidigare.

Varför det är så har jag inte fått någon förklaring till.

Jag finner det diskriminerande.

Jag föreslår att FUB centralt verkar för att alla funktionshindrade, oavsett ålder, får samma möjlighet till en aktiv fritid.

Folkärna 20250127

Kerstin Nordlund

073 6121225

FUB Styrelse i Södra Dalarna tillstyrker motionen
Ordförande: Eva Hallden

Motion nummer 2

Ersättning för aktiviteter

Förbundsstyrelsens förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår att förbundsstämman beslutar:

att säga ja till motionen

att FUB även ska arbeta för att det ska vara möjligt för personer under 30 år som har sjukersättning att få ersättning för aktiviteter.

Bakgrund

Motionären vill att riksförbundet ska arbeta för att personer med funktionsnedsättning ska ha rätt till ersättning för aktiviteter även efter 30 års ålder. Idag upphör möjligheten att få ersättning för aktiviteter när en person med aktivitetsersättning fyller 30 år. Det begränsar möjligheten till en aktiv fritid. Samtidigt kan personer som inte kan arbeta alls under resten av livet få sjukersättning redan från 19 års ålder.

Vad förbundsstyrelsen tycker

Förbundsstyrelsen anser att fler personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF) skulle få möjlighet till en aktiv fritid om det blev möjligt att ansöka om ersättning för aktiviteter från Försäkringskassan även efter 30 års ålder.

Riksförbundets rapport ”*Fångad i fattigdom?*” visar att många personer med IF inte får sin ekonomi att gå ihop. För många saknas flera tusen kronor varje månad.

Idag kan man bara få ersättning för aktiviteter om man har aktivitetsersättning. När en person istället får sjukersättning försvinner denna möjlighet. Förbundsstyrelsen anser att detta bör ändras, så att även personer med sjukersättning kan få ersättning för aktiviteter.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att motionen bifalls. Riksförbundet bör arbeta för att:

- det ska bli möjligt att få ersättning för aktiviteter även vid sjukersättning
- personer under 30 år med sjukersättning också ska kunna få sådan ersättning

Motion till Riksförbundets årsstämma 2026

Bakgrund:

Många personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF) har svårt att förmedla sig om sitt hälsotillstånd eller kan beskriva när något inte står rätt till i kroppen. Det är också svårt för närstående, personal, m.fl. att se och tolka signaler i tid om något inte skulle stå rätt till vad gäller personens hälsa.

Vi har sett exempel på personer som får olika sjukdomsdiagnoser alldeles för sent och som kunde undvikits om det fanns regelbundna hälsokontroller, t ex diabetes och högt blodtryck.

Revisionsintervallerna kan vara individanpassade utefter personens hälsotillstånd. (Likt den som finns inom tandvården).

Vi har hört föreläsningar av läkare som själva arbetar på detta sätt och vet att det fungerar.

Kallelsen ska skötas av sjukvården och inte åligga personerna själva att boka tider.

FUB Falkenberg föreslår

- Att förbundsstämman ger förbundsstyrelsen i uppdrag att tillsätta en utredning om hur det generellt ser ut vad gäller regelbundna hälsokontroller i landet för personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF).
- Att tillsätta en arbetsgrupp, som tar fram förslag på hur detta skulle kunna genomföras för att uppnå en likvärdig hälsovård för personer med IF i hela landet.
- Att få till ett samarbete mellan medicinskt ansvarig personal inom kommunen samt regionernas vårdcentraler för att förstå vikten av regelbundna hälsokontroller för målgruppen.

Falkenberg 2025-11-18

FUB Falkenberg

Inger Myrén
Ordförande

Kontakt

Inger Myrén
Tel: 070 – 543 32 23
Mejl: inger.myren@falkenberg.fub.se
1407

Webb: www.fub.se/falkenberg

Postadress:

FUB Falkenberg
c/o Inger Myrén, Holgersgatan 12 B

Facebook: FUB Falkenberg

Organisationsnr:

849000 - 5751

Bankgiro

311 31 Falkenberg114 -

Motion nummer 3

Regelbundna hälsokontroller för personer med IF.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår att förbundsstämman beslutar:

att motionen förklaras besvarad.

Bakgrund

Motionären tar upp behovet av regelbundna hälsokontroller för personer med intellektuella funktionsnedsättning och vill att förbundsstyrelsen:

1. Tillsätter en utredning om hur det generellt ser ut vad gäller regelbundna hälsokontroller i landet för personer med IF.
2. Tillsätter en arbetsgrupp som tar fram förslag på hur detta skulle kunna genomföras för att uppnå en likvärdig hälsovård för personer med IF i hela landet.
3. Får till ett samarbete mellan medicinskt ansvarig personal inom kommunen samt regionernas vårdcentraler för att förstå vikten av regelbundna hälsokontroller.
4. Bildar en arbetsgrupp och främjar samarbete mellan kommuner och vårdcentraler för att uppnå likvärdig hälsovård.

Vad förbundsstyrelsen tycker

Förbundsstyrelsen delar motionärernas uppfattning om att personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF) har en ökad risk för ohälsa som upptäcks sent. Svårigheter att själva identifiera och kommunicera symtom, i kombination med bristande strukturer och samordning inom hälso- och sjukvården innebär att målgruppen inte alltid får vård på lika villkor. Regelbundna och förebyggande hälsokontroller är därför ett viktigt verktyg för att stärka hälsan och bidra till en mer jämlik vård.

Frågan om regelbundna hälsokontroller för personer med IF är sedan lång tid prioriterad inom riksförbundet och ingår i ett samlat arbete för jämlik hälsa och likvärdig tillgång till hälso- och sjukvård i hela landet.

Riksförbundet följer och deltar löpande i pågående regeringsuppdrag, bland annat till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys som rör tillgänglighet, kvalitet och jämlikhet i vården för personer med funktionsnedsättning. Inom ramen för dessa uppdrag redovisar riksförbundet återkommande nuläge, brister och utvecklingsbehov där behovet av återkommande hälsokontroller för personer med IF är en återkommande fråga. Detta arbete motsvarar i praktiken motionens förslag om att utreda hur situationen ser ut i landet generellt.

Förbundsstyrelsen vill även lyfta att Socialstyrelsen i sina analyser av hälso- och sjukvården för personer i LSS-bostäder uttryckligen pekar på årliga hälsokontroller, som ett sätt att upptäcka ohälsa tidigt och bidra till en mer jämlik vård. Denna rekommendation är ett direkt resultat av riksförbundets långsiktiga intressepolitiska arbete och dialog med Socialstyrelsen, där FUB kontinuerligt lyft behovet av årlig förebyggande och strukturerad hälsouppföljning. Socialstyrelsen påpekar samtidigt att tillgången till årliga kontroller varierar mellan regioner vilket tydliggör behovet av nationella riktlinjer och samordning mellan kommuner och primärvården.

Riksförbundet har med anledning av en motion till förbundsstämman 2024 genomfört en nationell kartläggning av primärvårdens arbete och förutsättningar för personer med IF, som nu finns publicerad på hemsidan. Kartläggningen visar på betydande skillnader mellan regioner när det gäller ansvarstagande, samverkan och tillgång till regelbundna hälsokontroller.

Riksförbundet uppdaterar årligen de avtalsmallar som upprättats sedan tidigare, avseende läkarmedverkan inom LSS-verksamheter som tagits fram för att användas av FUB:s länsförbund och lokalföreningar i påverkansarbetet. Syftet med mallarna är att tydliggöra ansvarsfördelning och skapa bättre förutsättningar för kontinuitet och förebyggande hälsoarbete, inklusive regelbundna hälsokontroller med checklistor om vad som ska ingå i dessa.

Riksförbundet bedömer att ett långsiktigt arbete för regelbundna hälsokontroller för personer med IF även bör bedrivas av länsförbunden. Riksförbundet publicerade i mars 2026 utbildningspaketet ”Kraftsamling – för lokalt och regionalt intressepolitiskt påverkansarbete”. Materialet omfattar ett flertal regionala och lokala intressepolitiska områden, där hälso- och sjukvårdsfrågor, inklusive regelbundna hälsokontroller ingår. I ”Kraftsamling” ingår allt relevant material som riksförbundet tagit fram om hälso- och sjukvårdsfrågor, såsom kartläggningar, avtalsmallar och dialogunderlag avsett att användas i regionalt och lokalt påverkansarbete.

Förbundsstyrelsen konstaterar sammantaget att motionens fyra att-satser i huvudsak överensstämmer med det arbete som redan bedrivs inom riksförbundet.

Motion

Till FUB:s förbundsstämma 2026

Motion om en nationell utredning om vanvård av personer med intellektuell funktionsnedsättning i ett historiskt- och nutida perspektiv

Bakgrund

När staten genomförde **Vanvårdsutredningen (2006–2011)** erkände man den vanvård som många barn i fosterhem och institutioner utsattes för under 1900-talet. Men personer med intellektuell funktionsnedsättning som bodde på **vårdhem och specialsjukhus** omfattades inte av den utredningen, trots att många av dem utsattes för liknande eller värre övergrepp, tvång och försummelse.

Utredningen **avsåg endast barn som varit placerade inom den sociala barnvården**, alltså under barnvårdslagstiftningen (t.ex. barnhem, fosterhem, ungdomsvårdsskolor).

Rapporten visade på **omfattande och systematiska övergrepp**, bland annat:

- fysiskt våld,
- sexuella övergrepp,
- psykisk misshandel,
- brist på omsorg, trygghet och skolgång,
- att barnens berättelser ofta ignorerades eller tystades ned.

Något vi kan känna igen sker och har skett även inom våra LSS-verksamheter.

Denna grupp har **aldrig fått någon officiell upprättelse eller ersättning**. Samtidigt visar **aktuella rapporter från IVO, JO och media** att allvarliga missförhållanden fortfarande och återkommande förekommer i **dagens grupp- och servicebostäder inom LSS**.

Människor isoleras, utsätts för övergrepp och kränkningar eller får inte det stöd de har rätt till för att uppnå Goda levnadsvillkor.

Det visar att samhället ännu inte tagit fullt ansvar för den omsorg och stöd som ges till personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Motivering

FUB har som mål att alla med intellektuell funktionsnedsättning ska leva ett gott liv, i trygghet och få sina mänskliga rättigheter respekterade helt enligt den lagstiftning som råder.

För att detta ska bli verklighet behöver sanningen tas fram, både om det som hänt tidigare och det som fortfarande sker.

En nationell utredning kan förhoppningsvis ge upprättelse, synliggöra missförhållanden och leda till bättre skydd och omsorg i framtiden.

Förslag till beslut

Jag föreslår att FUB:s förbundsstämma beslutar:

1. Att FUB ska verka för att regeringen tillsätter en **nationell utredning om vanvård av personer med intellektuell funktionsnedsättning**, både historiskt och i nutid. ("**Omsorgsvanvårdsutredning**").
2. Att FUB hjälper till genom att bland annat samla in erfarenheter och vittnesmål från medlemmar som underlag till utredningen. (Vilket förmodligen redan sker).
3. Att FUB ska samarbeta med andra funktionsrättsorganisationer för att driva frågan gemensamt.

En sådan utredning skulle förhoppningsvis:

- ge **officiellt erkännande** till dem som utsatts,
- bidra till **förbättrad tillsyn och rättssäkerhet**,
- och visa att samhället tar ansvar för det som hänt och för det som fortfarande sker.

Falkenberg den 15 november 2025

Willy Engebretsen

Godkänt vid
styrelsemöte 18/11 2025
FUB Falkenberg
Lingne Myron
Ordförande

Motion nummer 4

Nationell utredning om vanvård av personer med IF.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår att förbundsstämman beslutar:

att säga JA till motionens första och tredje att-sats.

att säga NEJ till motionens andra att-sats då den anses vara besvarad.

Bakgrund

Motionären tar upp att personer med intellektuell funktionsnedsättning historiskt utsatts för vanvård, övergrepp och försummelse på vårdhem och specialsjukhus och att denna grupp inte fått någon officiell upprättelse. Motionären vill att riksförbundet:

1. Verkar för en nationell utredning om vanvård.
2. Samlar in erfarenheter och vittnesuppgifter som underlag till utredningen.
3. Samarbetar med andra funktionsrättsorganisationer för att driva frågan gemensamt.

Vad förbundsstyrelsen tycker

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning om att personer med IF historiskt utsatts för systematiska missförhållanden, att man ofta saknat upprättelse eller ersättning och att missförhållanden fortsätter även i nutid.

Motivering till avslag på andra att-satsen

Vittnesinsamling som grund för statligt ansvar måste ske av staten. Vanvårdsutredningen (2006–2011) var en statlig kommitté tillsatt genom regeringsbeslut med ett uttryckligt mandat att samla in personliga berättelser, bedöma missförhållanden och dra slutsatser om statens ansvar. En ideell organisation saknar offentlighetsrättsligt mandat, kan inte på statens vägnar avgöra vad som utgör relevanta vittnesmål och kan inte bära bevisvärde i en process som kan

leda till officiell ursäkt eller ersättning. Om vittnesinsamlingen inte görs av staten själv kan staten inte hållas ansvarig på ett rättssäkert sätt.

Rättssäkerhet och likabehandling kan inte heller garanteras om FUB skulle samla in vittnesuppgifter. Vanvårdsutredningen lade ner enorma resurser i den här delen med många personer inblandade för uppdraget och hade fastställda kriterier för vilka berättelser som togs emot, dokumenterade bedömningsprinciper och likvärdig hantering av alla vittnesmål. En intresseorganisation som FUB företräder en särskild grupps intressen, kan inte vara en neutral instans och riskerar att vissa röster ges större utrymme medan andra utesluts, medvetet eller omedvetet. Detta strider mot grundläggande krav på objektivitet enligt Regeringsformen och lika behandling i sådana här sammanhang.

Etiskt ansvar och skydd för vittnen kräver statlig struktur. Vanvårdsutredningen hade särskilda rutiner för informerat samtycke, psykologiskt stöd, hantering av retraumatisering och byggde upp ett särskilt arkiv för vittnesmål. För personer med IF är detta ännu mer komplext då många har nedsatt beslutsförmåga, flera lever i beroenderelationer och samtycke måste hanteras med extra rättssäkerhet. En ideell organisation har inget formellt ansvar enligt förvaltningslagen och omfattas inte av samma tillsyn och saknar långsiktigt arkivansvar. Det skulle innebära betydande risker för de personer som lämnar vittnesmål och inte heller vara professionellt genomförbart på riksförbundet.

Vittnesuppgifter måste även kunna användas i framtida statliga beslut. Vanvårdsutredningens vittnesmål låg till grund för regeringens offentliga ursäkt och beslut om ersättning samt statens erkännande av ansvar. För att detta ska vara möjligt krävs att materialet samlas in under statligt ansvar, hanteras enligt arkivlag, offentlighets- och sekretesslagdokumenteras på ett sätt som tål rättslig granskning. Vittnesmål insamlade av FUB kan med största sannolikhet riskera att sakna rättslig status och skulle med största sannolikhet inte ens användas som beslutsunderlag om det hypotetiskt skulle göras en insamling.

FUB:s roll är viktig men en annan. Precis som under vanvårdsutredningen kan civilsamhället bidra med kunskap och perspektiv, medverka i referensgrupper, hjälpa till med information och uppsökande arbete samt eventuellt stödja personer som vittnar.

Förbundsstyrelsen vill också understryka att FUB på nationell nivå ständigt arbetar med frågor som berör missförhållanden inom LSS-verksamheter. Vi påminner om dåtidens institutioner då det är relevant, men arbetar framförallt med de frågor som är aktuella i nutid. FUB har ett nära samarbete med Autism Sverige och Svenska Downföreningen i dessa frågor.

Motion till RiksFUB:s förbundsstämma 2026

Alla föreningar har säkert någon gång haft problem med att tillsätta olika funktioner i sin styrelse. Tempot i arbetslivet är idag väldigt högt och många är därför rädda om sin fritid. Det är svårt för många familjer att t ex få vardagspusslet att gå ihop med alla hämtningar och lämningar av barnen.

När det finns barn med funktionsnedsättningar i en familj är det ännu svårare att få det så kallade livspusslet att gå ihop. Därför är det idag svårare och svårare att locka yngre människor att ta uppdrag i en styrelse. Den allmänna uppfattningen är att det kräver mycket kunskap och tar mycket tid. Därför är det många idag som inte vill ta på sig ansvaret att sitta i en styrelse.

Frågan som bör ställas är om vi arbetar på det mest optimala sättet med våra föreningar? Kommer vi att kunna rekrytera tillräckligt med styrelsefunktionärer framöver?

Det finns inget givet svar på dessa frågor, men det är ett problem och kommer säkert att vara ett problem även i framtiden.

Vi yrkar att stämman beslutar

- att ge RiksFUB i uppdrag att tillsätta en arbetsgrupp som gör en översyn av framtida arbetsformer för att locka människor till större engagemang i föreningarna.

Falkenberg 2025-11-24

FUB Hallands län

Styrelsen

Kontaktperson:

Ordf Monika Johansson Björk

070 - 649 20 95

monika.johansson-bjork@hotmail.com

Motion nummer 5

Översyn av framtida arbetsformer

Förbundsstyrelsens förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår att förbundsstämman beslutar:

att säga ja till motionen.

Bakgrund

Motionären föreslår att riksförbundet tillsätter en nationell FUB-arbetsgrupp, som får i uppdrag att göra en översyn av framtida arbetsformer. Målet med översynen är att ta fram tips på vad FUB:s lokalföreningar och länsförbund kan göra för att locka till ett större engagemang på styrelsefronten.

Förslaget bygger på att det idag, av olika anledningar, är svårt att tillsätta olika styrelsefunktioner hos FUB:s lokalföreningar och länsförbund. Detta är tyvärr en utmaning som många FUB-styrelser känner igen sig i.

Vad förbundsstyrelsen tycker

Förbundsstyrelsen håller med om och ser att det är svårt att tillsätta olika styrelsefunktioner i hela FUB-Sverige. Frågan är högst aktuell och ska tas på största allvar, då för många styrelsevakanser ofta leder till att FUB-lokalföreningar och FUB-länsförbund läggs ner. Nedläggningar har en negativ inverkan på det intressepolitiska arbetet på alla nivåer. Nedläggningar medför också att det inte blir några medlemsaktiviteter. I ett sådant scenario är det personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF) och anhöriga som i slutändan drabbas allra mest. Det är viktigt att vi ser till att personer med IF hörs i vårt samhälle vilket vi gör genom vårt arbete på lokal, regional och nationell nivå. Förbundsstyrelsen stöttar tillsättandet av en arbetsgrupp som kraftsamlar konkreta tips på vad FUB:s lokalföreningar och länsförbund kan göra för att locka till ett större engagemang på styrelsefronten.

Kalmar 19 december 2025

Motioner från inre ringen/Klippan Kalmar

- Vi önskar att anhöriga som hjälper sina vuxna barn över 18 år då de är sjuka ska kunna få hjälp ekonomiskt då man inte längre kan “vabba”. Vi känner dom som fått ta sina semesterdagar för att kunna hjälpa till och det känns inte rätt.

Med vänlig hälsning

Inre ringen/ Klippan Kalmar

Ordförande Malin Karlsson

Motion nr 6

Möjlighet till VAB för vuxna med IF som bor i föräldrahemmet

Förbundsstyrelsens förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår Förbundsstämman att besluta

att med anledning av motionen uppmana Socialstyrelsen att ta fram en rekommendation om hur kommuner med stöd av den nya socialtjänstlagen kan erbjuda tillsyn av sjuk vuxen person med IF, som bor kvar i föräldrahemmet efter avslutad anpassad gymnasieskola. Rekommendationen ska även innefatta stöd vid behov före och efter daglig verksamhet.

Bakgrund

Motionären föreslår att anhöriga som hjälper sina vuxna barn över 18 år då de är sjuka ska kunna få hjälp ekonomiskt då man inte längre kan "vabba".

Vad förbundsstyrelsen tycker

Förbundsstyrelsen anser att samhällets stödsystem brister för vuxna med IF som bor kvar i föräldrahemmet. Andelen som berörs ser inte heller ut att minska med tanke på kommunernas oförmåga att bygga bort bristen på bostäder enligt LSS. Detta innebär att unga vuxna som har gått ut den anpassade gymnasieskolan och önskar flytta hemifrån tvingas bo kvar i föräldrahemmet på obestämd tid. Förutom att den unges frigörelse från föräldrarna försvåras leder detta till praktiska problem i vardagen.

En annan aspekt är även att förvärvsarbetande föräldrar till unga vuxna som på grund av sin funktionsnedsättning behöver stöd och tillsyn, även nekas stöd från kommunen före och efter daglig verksamhet, med motiveringen att detta inte finns reglerat i LSS.

Föräldrar till barn som omfattas av LSS kan få ersättning för vård av sjukt barn, VAB, tills barnet fyller 21 år (och inte har gått ut anpassad gymnasieskola), om barnets grundsjukdom förvärras eller om barnet blir akut sjukt i en annan sjukdom. För föräldrar vars vuxna barn (från 21 år) bor kvar i föräldrahemmet, och inte klarar av att vara ensam hemma vid sjukdom pga. sin funktionsnedsättning finns, som motionären påpekar, inte längre denna rätt.

FUB har lyft denna problematik under en följd av år med flera regeringar av olika färg och fått svaret att det inte går att göra något eftersom det inte finns statistik över hur många som berörs. Vi har även efterlyst åtgärder av Socialstyrelsen i skrivelser i samband med Socialstyrelsens funktionshindersråds årliga omvärldsbevakningsmöten.

Riksförbundet FUB kommer att uppmana Socialstyrelsen att ta fram en rekommendation om hur kommuner med stöd av den nya socialtjänstlagen kan erbjuda tillsyn av sjuk vuxen person med IF, som bor kvar i föräldrahemmet efter avslutad anpassad gymnasieskola. Vi kommer även påtala behovet av kommunens stöd före och efter daglig verksamhet, så att föräldrarna har möjlighet att förvärvsarbeta på heltid.

Kalmar 19 december 2025

Motioner från inre ringen/Klippan Kalmar

- Vi önskar att personal på LSS-boenden och dagliga verksamheter ska ha goda kunskaper i svenska språket samt kunskap om AKK alternativ och kompletterande kommunikation så att man kan få välja det sätt som man har lättast för att använda.

Med vänlig hälsning

Inre ringen/ Klippan Kalmar

Ordförande Malin Karlsson

Motionssvar nr 7 Kunskap i svenska och AKK hos personal i LSS-verksamhet

---

Förbundsstyrelsens förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår att förbundsstämman beslutar:

att säga ja till motionen

att Riksförbundet FUB kommer fortsätta arbeta intressepolitiskt för att höja kompetensen om kommunikation inom LSS

Bakgrund

Motionärerna vill att personal på LSS-boenden och dagliga verksamheter ska ha goda kunskaper i svenska språket samt kunskap om alternativ och kompletterande kommunikation, AKK, så att man kan få välja det sätt som man har lättast för att använda.

Vad förbundsstyrelsen tycker

Förbundsstyrelsen håller med motionärerna om att det är viktigt att personal i LSS-verksamheter har god kunskap i kommunikation för att kunna ge rätt stöd.

Riksförbundet FUB uppmanade för flera år sedan Socialstyrelsen att ta fram ett kunskapsstöd om alternativ och kompletterande kommunikation, AKK. Socialstyrelsen erbjuder idag en basutbildning om AKK som kommunikationsstöd. Utbildningen vänder sig främst till personal som arbetar inom LSS-verksamhet samt chef eller arbetsledare i en LSS-verksamhet.

Riksförbundet FUB genomförde under 2025 en enkät om LSS-bostäder riktad till anhöriga och ställföreträdare. Många fritextsvar handlade om bristande personalkompetens. Enkätsvaren redovisas i FUB:s rapport *Brister och möjligheter i LSS-bostad*. Under 2026 genomför riksförbundet en anpassad enkät riktad till medlemmar med IF. Enkäten fokuserar på kvalitet i LSS-bostad och tar bland annat upp frågan om kommunikation.

Under våren 2026 har ett nytt kompetenscentrum om intellektuell funktionsnedsättning och autism inrättats vid Socialstyrelsen. Syftet med kompetenscentret är att höja kompetensen hos personal inom LSS, med särskilt fokus på bostäder. I detta ingår kunskap om AKK. Riksförbundet FUB har varit drivande i att kompetenscentret bildas och kommer att ha nära samarbete med centret.

Socialstyrelsen följer under 2026 upp föreskrifterna om LSS-bostäder. I uppföljningen kommer Socialstyrelsen undersöka möjligheterna att införa krav avseende den utbildning, erfarenhet och personliga lämplighet som personalen i LSS-bostäder behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter.

Yrkesresan Funktionshinder produceras och förvaltas av Kommunförbundet Västernorrland och riktar sig till socialtjänstens verksamheter inom funktionshinderområdet. Yrkesresan Funktionshinder för utförare vänder sig till medarbetare inom socialtjänstens utförarverksamheter som ger stöd, service eller omsorg inom funktionshinderområdet, samt deras chefer. Spåret består av introduktion och kompetensutveckling i tre steg: bas, fördjupning och spets. Kommunikation och AKK är en viktig del i utbildningen. 98 procent av alla kommuner har anslutit sig till Yrkesresan. Riksförbundet FUB ingår i en referensgrupp till Kommunförbundet Västernorrlands projektledning.

MOTION

Till Riksförbundet FUB:s förbundsstämma 2026

Boendestöd eller servicebostad?

FUB Kungälv upplever att det blivit allt svårare för personer som söker servicebostad enligt LSS (Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade) att få insatsen beviljad. I stället hänvisas många till boendestöd enligt SoL (Socialtjänstlagen).

Boendestöd som LSS-insats – en olöst fråga

Frågan om boendestöd ska kunna ges som en insats inom LSS har diskuterats under lång tid, men ännu saknas en lösning. Under tiden riskerar personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF) att inte få det stöd de faktiskt behöver.

Att avslå ansökan om servicebostad och i stället hänvisa till en egen lägenhet med boendestöd innebär att individen inte får tillgång till den omvårdnad, trygghet och kontinuerliga tillsyn som LSS-insatser är avsedda att ge. Detta blir särskilt problematiskt i ljuset av det ökade fokuset på bland annat självbestämmande, ofrivillig ensamhet, digitalt utanförskap, hälsofrämjande arbete och årliga hälsokontroller för personer med medfödd funktionsnedsättning.

Begränsningar i boendestöd

Boendestöd enligt SoL innebär att personal gör saker tillsammans **med** den enskilde, **inte åt** den enskilde. Detta kan leda till ohållbara situationer. En person som inte kan laga mat och inte heller har förutsättningar att lära sig det riskerar att bli hänvisad till färdiglagade alternativ. Problemet förvärras ytterligare för personer som inte vågar använda spis eller mikro. Många med IF har dessutom autism och kan ha utmaningar med matlagning och ätande p.g.a. sensorisk känslighet (smak, lukt, konsistens), svårigheter med exekutiva funktioner (planering, starta) och preferens för det kända (selektivt ätande).

Ökad utsatthet för kriminalitet

Ytterligare en aspekt är den växande risken att personer med IF rekryteras av kriminella nätverk. Riksförbundets ordförande Anders Lago lyfte den 11 november 2025 i Dagens Samhälle att:

”Med färre anställda på LSS-boenden, med helt egna boenden, mindre tillsyn och mindre kontakter med andra vuxna blir personer med IF ett lätt byte för de kriminella gängen. Vi har under de senaste åren sett ett antal exempel på detta i åtal och domar.”

Detta understryker vikten av att personer med IF får det stöd och den trygghet som LSS-insatserna är avsedda att garantera.

Svårigheter att överklaga beslut

Avslag på ansökan om servicebostad kan alltid överklagas, men i praktiken krävs i dag juridisk kompetens för att ha rimliga möjligheter att vinna ett mål. Många personer med IF och deras företrädare saknar kunskap om hur en överklagan ska utformas och har svårt att få juridisk hjälp.

Personer som nekas servicebostad, eller får sin pågående insats avslutad, står därför ofta utan reella möjligheter att driva ärendet vidare – något som riskerar rättssäkerheten.

FUB Kungälv föreslår

Att Riksförbundet FUB:

1. **genomför en opinions- och informationskampanj inför valet 2026** för att boendestöd ska kunna ges inom LSS,
2. **även på andra sätt arbetar** för att boendestöd ska ingå i LSS,
3. **informerar medlemmarna** – genom medlemsbrev, sociala medier, webinarier och utbildningar – om skillnaderna mellan servicebostad och boendestöd,
4. **publicerar mallar för överklaganden, exempel på domar samt vägledningar** i Resursbanken för att underlätta för enskilda medlemmar att överklaga beslut.

Kungälv 2025-12-16

Ewa Ottosson

Ordförande FUB Kungälv

Motionssvar nr 8 Boendestöd eller servicebostad

Förbundsstyrelsens förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår att förbundsstämman beslutar:

att säga delvis ja till motionen

att Riksförbundet FUB ska arbeta för ökad rättssäkerhet i LSS så att fler får rätt stöd i sitt boende.

att avslå förslaget om att Riksförbundet FUB ska arbeta för att boendestöd ska införas som en insats enligt LSS.

Bakgrund

Motionärerna lyfter att det har blivit vanligare att personer som ansöker om servicebostad enligt LSS får avslag och i stället hänvisas till att söka boendestöd enligt Socialtjänstlagen.

Motionärerna vill att Riksförbundet FUB ska arbeta för att boendestöd ska införas som en insats enligt LSS, till exempel genom en kampanj inför valet 2026. Motionärerna vill också att Riksförbundet FUB ökar kunskapen hos medlemmarna om skillnaden mellan servicebostad och boendestöd samt ger vägledning kring hur man kan överklaga avslagsbeslut.

Vad förbundsstyrelsen tycker

Förbundsstyrelsen håller med motionärerna i det allvarliga i att det har blivit svårare att få LSS-bostad och att insatsen boendestöd inte ger tillräckligt stöd för alla. Förbundsstyrelsen är däremot orolig över vad konsekvenserna blir av att införa boendestöd enligt LSS. Sedan LSS-utredningen presenterade sitt förslag om att införa boendestöd i LSS har antalet avslag på bostad med särskild service ökat. Dessutom har antalet personer som beviljas boendestöd ökat markant. Det är sannolikt att personer med intellektuell funktionsnedsättning står för en del av ökningen och enligt Socialstyrelsen kan det vara en konsekvens av att kommunala riktlinjer innehåller begränsningar kring vilka som kan beviljas bostad med särskild service enligt LSS. Det råder dessutom brist på LSS-bostäder i många av Sveriges kommuner och antalet tidsbegränsade boendebeslut ökar.

På grund av ovanstående föreslår förbundsstyrelsen att Riksförbundet FUB ska fortsätta arbeta för ökad rättssäkerhet och bättre kunskap om LSS, så att fler får rätt stöd i sitt boende. Riksförbundet ska göra detta genom att sprida kunskap till medlemmar, samverka med ansvariga myndigheter som Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg, IVO. Riksförbundet ska driva på för ökad kompetens hos LSS-handläggare och för införandet av en LSS-inspektion samt rättshjälp i LSS-ärenden.

FUB i Lund med omnejd

Lund, 2025-12-18

Riksförbundet FUB:s förbundsstämma 2026

Motion om dokumentation av levnadshistoria för personer med intellektuell funktionsnedsättning

Alla människor bär på en levnadshistoria, varifrån man kommer, var man har gått i skola, vilka som har ingått i ens familj, vilka intressen man har, tidigare resor och upplevelser, händelser i livet och mycket mera. Vi kommer ihåg olika mycket, men skilda situationer kan göra att minnen dyker upp, minnen som man vill dela med andra i vanliga vardagssamtal eller i helt andra sammanhang. Hos personer med intellektuell funktionsnedsättning saknas ofta förmågan att kunna berätta om sig själv och att kunna bidra med personliga kommentarer i samtal med andra. Personerna riskerar att bli både historielösa och anonyma. För att motverka det anser vi att FUB bör utreda och föreslå strategier hur en sådan historielöshet kan avhjälpas för berörda i FUB:s målgrupp.

FUB Lund med omnejd föreslår

1. Att riksförbundet utreder hur en persons personliga uppgifter, inklusive levnadsberättelse och foton, kan förvaras på annat sätt än enbart hos personen själv och om personal som arbetar med personen kan och får ha tillgång till det underlaget. Syftet är att personal som arbetar med personen ska kunna ge bättre stöd och underlätta för personen i olika sociala sammanhang och samtal.
2. Att riksförbundet utreder hur en levnadshistoria kan tas fram för personer som saknar personlig information i form av foton, anteckningar eller liknande och också undersöker på vem det ansvaret kan läggas, när det inte finns anhöriga eller andra som kan berätta om personen.

Förtydligande bakgrundsbeskrivning

Varje vuxen har en levnadshistoria, som delvis har format den vuxna som person, och som man bär inom sig. Delar av en individs levnadshistoria brukar dessutom finnas som foton, brev och andra minnessaker. Goda minnen återkommer man gärna till. En del platser och personer är förknippade med levnadshistorien, och när en individ lär känna nya människor består en del av processen av att de nya bekantskaperna successivt får del av individens levnadshistoria. När man åldras och minnet kanske börjar svikta kan man behöva "triggers" för att minnas episoder och människor från tidigare i livet. Om man drabbas av demenssjukdom blir dessa triggers särskilt relevanta och kan troligen bidra till att utvecklingen av kognitiv svikt blir mindre snabb.

För många, kanske de flesta, vuxna med IF ser detta annorlunda ut. Man kan redan som ung ha svårt att minnas och ha svårt att sortera bland sina minnen. Många kan inte sätta ord på minnen och kan inte berätta om dem. När man har IF är det ofta till stor hjälp att lägga information, till exempel sådant som väcker minnen, utanför sig själv så att de egna kognitiva funktionerna blir mindre belastade. Med andra ord behöver vuxna med IF en levnadshistoria som andra kan ta del av men som inte förutsätter att de själva ska kunna berätta om den i högre grad än vad de klarar av. En nedskriven levnadsberättelse som tar upp viktiga händelser, platser och relationer kan, kompletterad med foton och andra bilder, eventuellt även föremål, hjälpa personen att dels förmedla historien till sin omgivning, dels själv återkomma i minnet till sin egen historia.

Vem har ansvaret för att dokumentera och förvara vuxna personers levnadsberättelse när de på grund av funktionsnedsättning inte kan göra det själva? För personer som lever i gruppboende eller serviceboende är det oklart vem som ska dokumentera, hur det bör göras, var sådan information ska finnas och vem som ska ha tillgång till den. Tyvärr leder dessa oklarheter, i kombination med sekretessbestämmelser, inte sällan till att vuxna och äldre med IF blir så kallat historielösa. Ingen i omgivningen vet hur deras tidigare liv sett ut, vilka erfarenheter de gjort och hur de har mått, vilket gör det svårare att förstå personerna och svårare att ge gott och individanpassat stöd. För de vuxna med IF som drabbas av demenssjukdom kanske sjukdomsförloppet påskyndas av brist på möjligheter att få minnesstöd för tidigare händelser i livet.

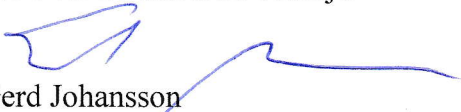
En nedskriven levnadsberättelse, inklusive hälsoberättelse, borde finnas för varje vuxen person med IF, kompletterad med foton och eventuell annan dokumentation. Den bör förvaras där personen bor, och vara tillgänglig för stödpersonalen.

Sekretessbestämmelser bör inte bidra till att vuxna med IF blir historielösa, utan det behöver finnas riktlinjer för hur levnadsberättelsen ska hanteras, vad den ska innehålla och vem som ska ha tillgång till den.

Exempel på frågor till en levnadsberättelse:

- Född när och var?
- Föräldrar, syskon, övrig släkt?
- Bostadsort/er i barndom och ungdom.
- Skolgång, intressen, fritidsaktiviteter – vad var roligast?
- Flytt hemifrån – vart? Flyttat fler gånger?
- Sysselsättning efter skolan, fritidsaktiviteter, intressen.
- Kulturintressen/aktiviteter?
- Relationer till familj, vänner, arbetskamrater, grannar, partner.
- Roliga och viktiga händelser – kalas, resor, annat.
- Hälsoutveckling under årens lopp.

För FUB i Lund med omnejd

Gerd Johansson
Ordförande

Motion nummer 9

Dokumentation om levnadshistoria

Förbundsstyrelsens förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår att förbundsstämman beslutar:

att anse motionen besvarad

Bakgrund

Motionären vill att riksförbundet ska utreda hur en persons levnadsberättelse och foton kan förvaras på annat sätt än hos personen själv och om personal som arbetar med personen kan ta del av underlaget. Motionären vill också att riksförbundet ska utreda hur en levnadshistoria kan tas fram för personer som saknar personlig information i form av foton och anteckningar, och vem som ska ansvara för det om det inte finns anhöriga.

Vad förbundsstyrelsen tycker

Riksförbundet FUB jobbar med levnadsberättelser idag i projektform. Arvsfondsprojektet ”Mötas och må bra”, som riktar sig till äldre med IF tar upp vikten av livsberättelser och att dessa dokumenteras. Detta gäller även fotoalbum och filmer. Projektet har tagit fram livsberättelser för ett tiotal personer att ge som exempel. Livshistoriens vikt lyfts också i Stjärnmärkt LSS-utbildningen om demens, som Svenskt Demenscentrum ger och som representanter från ”Mötas och må bra” undervisar i. De personer som utbildas ger kunskapen vidare till personalgrupper.

Riksförbundet FUB är även med i projektet ”Framtidsro”, som ägs av Bräcke diakoni. Projektet tar fram ett stödmaterial till anhöriga inför den dagen de själva inte kan finnas där för sitt vuxna barn med IF. I projektet är levnadsberättelsen central, och hur den kan förvaltas i verksamheter.

Med anledning av arbetet med levnadsberättelser i ovanstående projekt anser förbundsstyrelsen att motionen är bevarad.

FUB i Lund med omnejd

Lund, 2025-12-18

Riksförbundet FUB:s förbundsstämma 2026

Motion om rätt att utnyttja den gemensamhetslokal som finns knuten till servicebostäder enligt LSS

Hur används och bekostas gemensamhetsutrymme i servicebostäder enligt LSS?

Till servicebostäder enligt LSS finns normalt knutet ett gemensamhetsutrymme, den så kallade Basen. I nyare bostäder är detta utrymme mycket väl utformat och utrustat så att olika aktiviteter kan ske i lokalen som till exempel matlagning.

Under 2024 genomförde Anne Dederichs i FUB Lund med omnejd en enkätstudie i skånska kommuner. Hon frågade om de boende i LSS servicebostäder fick betala hyra för Basen och hur mycket de hade tillgång till den. I Lunds kommun fick även enskilda boenden frågan om tillgång till Basen för de boende.

Variationen var stor mellan olika skånska kommuner. Drygt en fjärdedel betalade hyra för Basen och en fjärdedel hade bara tillgång till Basen 1–2 timmar per dygn.

I Lunds kommun, som har studerats mer ingående, är Basen i många servicebostäder öppen för de boende 2 timmar eller mindre per dygn och hyra för Basen läggs på de boendes hyra.

Se vidare på sida 3 Sammanfattningen!

FUB Lund med omnejd föreslår att

- Riksförbundet FUB undersöker om det är lagligt att ta ut hyra för ett utrymme, i detta fall gemensamhetsutrymmet i en LSS servicebostad, till vilket de personer som bor i LSS bostaden har mycket begränsad tillgång.
- Riksförbundet FUB kontaktar Socialstyrelsen för komplettering och förtydligande av aktuella riktlinjer vad gäller användning av gemensamhetsutrymmet i en LSS servicebostad.

Bilaga

Rapporten Ensamhet och användning av gemensamhetsutrymmet, Basen, på LSS-boenden i Skåne (2025)
av Anne S. Dederichs för FUB Lund med omnejd

För FUB i Lund med omnejd

Gerd Johansson
Ordförande

3(3)

Sammanfattning av rapporten Ensamhet och användning av gemensamhetsutrymmet, Basen, på LSS-boenden i Skåne (2025) av Anne S. Dederichs för FUB Lund med omnejd

Ensamhet, övervikt och psykisk ohälsa drabbar vuxna med intellektuell funktionsnedsättning mer frekvent än andra. Utformning av bland annat boenden ses som lösning i länder som Danmark och England, men även i Sverige. Socialstyrelsens rapporter och handböcker beskriver att insatser på boenden ska hjälpa till med att bryta isolering, tillreda måltider och motivera till fysisk aktivitet. Livsmedelsverket uppmanar kommunerna att möjliggöra gemensam matlagning i grupp- och servicebostäder. Socialstyrelsen pekar på det gemensamma utrymmet, Basen, som ett utrymme som ger möjlighet att skapa grannkontakter. Basen kan även användas till gemensam matlagning.

Syftet med denna studie är att undersöka hur Basen, gemensamhetsutrymmet, utnyttjas i LSS-bostäder i Skåne och hur hyran av Basen finansieras. En fallstudie har utförts i Lund och till alla övriga skånska kommuner skickades en enkät. Tjugo kommuner svarade på enkäten våren 2024.

Denna studie har funnit följande:

Gruppboendestäder - Användningen av Basen i gruppboendestäderna i samtliga kommuner är likartad och Basen är tillgänglig dygnet runt.

Serviceboendestäder - Tillgång till den sociala träffpunkten, Basen, verkar i många fall inte vara anpassad till de boendes individuella behov. Tillgängligheten varierar starkt. Några kommuner (24%) håller bara öppet i 1-2 timmar per dygn, medan övriga har öppet minst 6 timmar. Hela 33% ger de boende tillgång till social samvaro alla dygnets timmar. I en del kommuner (28%) betalar de boende hyra för Basen.

Av de 15 serviceboendestäderna enligt LSS i Lund finns uppgifter från 13. I Lunds kommun ges de boende med två undantag en begränsad tillgång till Basen i serviceboendestäderna, men de boende betalar hyra för Basen. Det är tveksamt om Lunds kommun i de flesta fall lever upp till Socialstyrelsens och Livsmedelsverkets rekommendationer.

Motionssvar 10

Rätt att utnyttja gemensamhetslokal i servicebostad

Förbundsstyrelsens förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår att förbundsstämman beslutar:

att säga ja till motionen

att Riksförbundet FUB ska uppmana Socialstyrelsen att granska de boendes tillgång till gemensamhetslokalen utifrån LSS grundprinciper om god kvalitet, inflytande och jämlika levnadsvillkor.

Bakgrund

Motionärerna vill att Riksförbundet FUB undersöker om det är lagligt för kommuner att ta ut hyra för gemensamhetsutrymmet i en LSS-bostad när de boende har mycket begränsad tillgång till utrymmet. Motionärerna föreslår även att Riksförbundet FUB kontakter Socialstyrelsen för komplettering och förtydligande av riktlinjer vad gäller användning av gemensamhetsutrymmet i en LSS-bostad.

Vad förbundsstyrelsen tycker

Förbundsstyrelsen håller med motionärerna att tillgången till gemensamhetslokalen i LSS-bostäder behöver utredas på nationell nivå.

Den statliga utredningen *Boende på (o)lika villkor* (SOU 2021:14) undersökte merkostnader i LSS-bostäder. Utredningens undersökning visar att kommunernas sätt att beräkna värdet av tillgången till gemensamhetsutrymmena varierar. Mer än hälften av alla som bor i en LSS-bostad bor i kommuner, som vid hyressättning inkluderar värdehöjande faktorer i form av tillgång till gemensamhetsutrymmen. I de kommuner som endast utgår från lägenhetsytan vid hyressättningen är hyran i genomsnitt lägre jämfört med de kommuner där vissa värdehöjande faktorer beaktats.

FUB:s rapport *Brister och möjligheter i LSS-bostad (2025)*, visar att en femtedel av de svarande som bor i gruppboende inte har fri tillgång till gemensamhetslokalerna. När det gäller dem som bor i servicebostäder är det inte ens hälften som har fri tillgång till gemensamhetsutrymmet. Förbundsstyrelsen anser att det är allvarligt att så många boende inte har fri tillgång till gemensamhetsutrymmet, trots att social gemenskap är en viktig del av insatsen. Bristande tillgång strider mot LSS grundprinciper om att insatser ska bedrivas med god kvalitet och att den enskilde ska ha inflytande över insatsen.

Motion till FUB:s förbundsstämma 2026

Kampanj i alla tillgängliga media för att öka kunskapen om LSS.

Runt om i Sveriges kommuner pågår en nedmontering av LSS och lagen hanteras inte längre som den rättighetslag det faktiskt är. Det är inte bara vi i enskilda lokalföreningar som uppmärksammar detta. Justitieombudsmannen (JO) skriver så här i sitt beslut 2025-02-13, dnr 5244-2023:

"Det jag har sett i min tillsyn tyder på att det finns bristande kunskaper hos nämnderna i fråga om vilka skyldigheter de har enligt LSS. Jag ser med oro på den saken eftersom risken är att LSS i praktiken inte fungerar som den rättighetslag som den är tänkt att vara."

Vi kan konstatera att det som håller på att ske är att domstolsbeslut urholkar LSS och som blir vägledande för kommunala beslut.

Kunskap om LSS och livsvillkoren för personer med IF behöver öka nationellt, hos tjänstepersoner, politiker och allmänheten.

- Att genomföra en kampanj i alla tillgängliga medier för att allas kunskap om LSS skall öka

- I denna kampanj samarbeta med andra funktionsrättsföreningar, ex RBU Autism Sverige mm

- Öka kunskap livsvillkoren för personer med intellektuell funktionsnedsättning

**FUB Mölndal
Ordförande
Karin Johansson**

**FUB Partille
Ordförande
Göran Cullberg**

**Genom
Gun Stigelius
FUB Partille**

Motion nummer 11

Kampanj i alla tillgängliga media för att öka kunskapen om LSS

Förbundsstyrelsens förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår att förbundsstämman beslutar:

att säga att motionen är besvarad.

Bakgrund

Motionärerna tycker att kunskap om LSS och livsvillkoren för personer med IF behöver öka nationellt, hos tjänstepersoner, politiker och allmänheten. De föreslår att Riksförbundet FUB genomför en kampanj i alla tillgängliga medier för att kunskapen om LSS ska öka. I kampanjen ska Riksförbundet FUB samarbeta med andra funktionsrättsorganisationer. Motionärerna vill att Riksförbundet FUB ska öka kunskapen om livsvillkoren för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Vad förbundsstyrelsen tycker

Förbundsstyrelsen instämmer i motionärernas uppfattning och håller med om att kunskapen om livsvillkoren för personer med intellektuell funktionsnedsättning behöver förbättras avsevärt. Det är en mycket viktig fråga. Kunskapsbrist är tyvärr ett stort problem bland politiker på alla nivåer i samhället och det riskerar att leda till sämre politiska beslut. Det borde vara självklart att tjänstepersoner har god kunskap och kompetens om gruppen de arbetar med och för. Det krävs förståelse och rätt verktyg för att bemöta gruppen och därigenom kunna göra ett bra jobb. Personer med IF:s livsvillkor och -situation prioriteras sällan på den politiska eller mediala agendan, vilket innebär att allmänheten har liten kunskap om ämnet. Med ökad kännedom hos allmänheten, kan FUB som organisation öka trycket på politiker och förbättra möjligheterna till förändring.

Riksförbundet FUB har planerat för en kampanj i sociala medier om LSS under 2026. Fokus i kampanjen kommer ligga på avslag på LSS-insatser och begränsande kommunala riktlinjer. Kampanjen kommer genomföras i samarbete med Autism Sverige och Svenska Downföreningen.

Att ha en kampanj i TV, i tidning eller ljudmedia är dyrt och FUB:s ekonomi tillåter inte en sådan satsning för närvarande.

För att sprida den planerade kampanjen om LSS, så kommer Riksförbundet FUB att föreslå för samarbetsparterna att involvera flera aktörer i sociala medier. Det innebär att uppmana tillgängliga medier och andra funktionsrättsorganisationer att dela vidare kampanjen i sina kommunikationskanaler. Det är ett kostnadseffektivt sätt att sprida budskapet till fler och olika målgrupper.

Att arbeta för att generellt öka kunskapen om livsvillkoren för personer med IF genomsyrar hela Riksförbundet FUB:s intressepolitiska påverkansarbete. Riksförbundet kommer fortsätta att arbeta med frågan i flera sammanhang och därefter sprida detta i interna och externa kanaler, såsom nyhetsbrev, sociala medier, webbplats, debattartiklar och pressmeddelanden.

Riksförbundet FUB:s förbundsstämma 2026

Motion om rätt till skydd enligt LSS och socialtjänstlagen

I LSS (Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade), stadgas att de som tillhör någon av personkretsarna och har behov av någon av de uppräknade insatserna också har rätt till denna insats. Övergripande är att personer med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att leva som andra, genom stöd och service från samhällets sida.

Något som emellertid inte nämns är behovet av skydd, som många av dem som ingår i framför allt personkrets 1 har. Framför allt gäller det personer med IF, intellektuell funktionsnedsättning, och alldeles särskilt de personer med lindrig IF som har förhållandevis goda förmågor att på egen hand röra sig i samhället och att använda språket kommunikativt. I dagens samhälle löper dessa personer omvitnat stor risk att bli utsatta på olika sätt – att bli offer för fysiska eller psykiska övergrepp, eller bedrägerier av olika slag. De kan luras eller lockas att använda droger och att delta i försäljning av droger. Allvarligt är också att många blir föremål för rekryteringsförsök från kriminella nätverk, eller övertalas av kriminella individer att till exempel förvara stöldgods, narkotika eller vapen.

Det är välkommet att regeringen i tillägg till regleringsbrev till Socialstyrelsen har gett myndigheten i uppdrag att kartlägga förekomsten av rekrytering till kriminella nätverk inom LSS, en utredning som ska rapporteras till regeringen senast 15 april 2026.

Det är ofta svårt för en person med IF – även om till exempel den språkliga förmågan och orienteringsförmågan är god – att avgöra andras intentioner, att förutse faror och risker, och att förstå vad som är rätt och fel i lagens mening. Bedragare och kriminella är skickliga på att se de svagheter som finns hos en individ, och att utnyttja både dessa svagheter och personens styrkor för sina egna syften. Det finns iakttagelser av att så kallade rekryterare inriktar sig på serviceboenden enligt LSS. Att bli indragen i respektive offer för kriminell verksamhet är idag en reell risk för många med IF, och det förkommer till och med att LSS skrivning om respekt för individens integritet och självbestämmande tolkas som att det är upp till personen med IF att avgöra om man vill till exempel syssla med droger eller annan verksamhet där man – utöver att det ytterst handlar om lagöverträdelser - med säkerhet kommer att fara illa.

Vi menar att för lite görs för att framför allt förebygga men även direkt hindra att vuxna med IF blir måltavlor för kriminell verksamhet, något som tyvärr är betydligt mer aktuellt nu än när LSS infördes.

FUB Lund med omnejd föreslår

- Att riksförbundet FUB utreder vilket rättsligt skydd som finns för personer med intellektuell funktionsnedsättning som hamnar i kriminalitet på grund av att de utnyttjas av kriminella personer och grupper. Vidare att riksförbundet FUB verkar för att det införs skyddande lagstiftning, där sådan saknas, såväl i LSS och i socialtjänstlagen som i brottsbalken med flera.

2(2)

- Att riksförbundet FUB verkar för att det införs regler i både LSS och i socialtjänstlagen och föreskrifter och allmänna råd till respektive lagar som tar sikte på att ge erforderligt stöd till personer med intellektuell funktionsnedsättning, en form av ”moralisk vägledning”.
- Att riksförbundet FUB bevakar resultatet av den kartläggning som regeringen har uppdragit åt Socialstyrelsen att göra angående förekomsten av rekrytering till kriminella nätverk inom LSS och åtgärder som föranleds av utredningen.

För FUB Lund med omnejd

Gerd Johansson
Ordförande

Motion nummer 12

Rättsligt skydd mm. vid kriminalitet hos personer med IF.

Förbundsstyrelsens förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår att förbundsstämman beslutar:

att säga JA till första att-satsen då arbete kring detta pågår.

att säga Nej till andra att-satsen då den anses vara besvarad.

att säga JA till tredje att-satsen då arbete kring detta pågår.

Bakgrund

Motionen handlar om att personer med intellektuell funktionsnedsättning riskerar att bli utnyttjade i kriminalitet. Motionären menar att dagens regler inte ger tillräckligt skydd mot att bli lurad eller indragen i brott. Därför vill motionären att riksförbundet utreder vilket skydd som finns i lagstiftningen, verkar för starkare skydd och följer upp myndigheternas arbete.

Vad förbundsstyrelsen tycker

Förbundsstyrelsen delar motionärens oro över den ökade utsattheten för personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF), särskilt personer inom LSS personkrets 1, när det gäller att utnyttjas i kriminella sammanhang. Personer med IF kan ha svårigheter att förutse risker, tolka andras intentioner och förstå konsekvenser av handlingar i lagens mening, vilket gör dem särskilt sårbara för manipulation och exploatering av kriminella aktörer.

Flera kartläggningar, bland annat från Myndigheten för delaktighet (MFD), visar att personer med funktionsnedsättning löper en betydligt högre risk än befolkningen i övrigt att utsättas för brott och bedrägerier samt exponeras för kriminalitet.

Riksförbundet FUB har sedan lång tid tillbaka arbetat aktivt med frågor som rör rättssäkerhet, skydd och stöd för personer med IF. Detta sker genom framtagning av sammanställningar, intressepolitiskt påverkansarbete såsom remissyttranden, dialog med myndigheter samt påverkansarbete inom civilsamhället. Förbundet har i remissvar bland annat lyft behovet av ett stärkt rättsligt skydd för personer med IF, särskilt i frågor som rör brottsutsatthet och risken att utnyttjas i kriminella sammanhang.

En central del av detta arbete rör avsaknad av ett tillräknelighetsrekvisit i Brottsbalken. Riksförbundet FUB har återkommande pekat på de rättssäkerhetsproblem som uppstår när personer med måttlig intellektuell funktionsnedsättning kan hållas straffrättsligt ansvariga, trots mycket begränsad förmåga att förstå konsekvenserna av sina handlingar samt när brott begås under påverkan eller utnyttjande av andra. Som en del av detta arbete har riksförbundet även lyft behovet av anpassade LSS-liknande fängelser för personer med lindrig IF och anpassade rättspsykiatriska lösningar för personer med IF. FUB har skickat skrivelser till Justitiedepartementet, lämnat en motion i frågan till Funktionsrätt Sverige som antogs på deras kongress, samt vid möten med Institutet för mänskliga rättigheter uppmärksammat behovet av anpassningar för personer med IF vid fängelser och inom rättspsykiatrin. Institutet för mänskliga rättigheter har även under 2026 arbetat med en studie om barriärer i rättssystemet, i enlighet med artikel 33.3 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD) fram till påföljd. Även här har riksförbundet blivit tillfrågat om information och lämnat omfattande underlag.

Riksförbundet FUB välkomnade regeringens uppdrag till Socialstyrelsen att kartlägga förekomsten av rekrytering till kriminella nätverk inom LSS-verksamheter. Förbundet följde detta uppdrag nära, bevakade resultaten samt de åtgärder som föreslogs.

Samverkan med rättsväsendet och andra myndigheter är en viktig del av FUB:s arbete. Förbundet deltar emellanåt i samverkansmöten inom ramen för NOD där dialog förts med bland annat Polismyndigheten kring att förebygga rekrytering till kriminella nätverk, trygghet och skydd för utsatta grupper. Därutöver ingår Riksförbundet FUB i årligen återkommande samverkansråd med rättsliga myndigheter, vilket möjliggör långsiktig dialog, kunskapsutbyte och påverkan i frågor som rör personer med IF i kontakt med rättssystemet.

Riksförbundet vill även uppmärksamma BOB-samverkansstrukturen, som är ett nationellt myndighetssamarbete med fokus på att motverka att barn och unga utnyttjas i organiserad brottslighet. I denna struktur ingår bland annat Polismyndigheten, Socialstyrelsen, Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse (SiS), Skolverket, Åklagarmyndigheten, Brottsförebyggande rådet (Brå) samt länsstyrelserna. Inom ramen för detta arbete finns en ökad uppmärksamhet och kompetens kring sårbara grupper, däribland personer med intellektuell funktionsnedsättning, vilket är relevant även för vuxna inom LSS.

Riksförbundet delar motionärernas uppfattning om att det finns behov av att ytterligare tydliggöra samhällets ansvar för förebyggande och skyddande insatser inom ramen för LSS och socialtjänstlagen, som är förenliga med principen om självbestämmande och integritet. Det pågår även ständigt arbete med att ta fram anpassad information och stöd för personer med IF som syftar till stärkt skydd mot att bli utsatt för brott i olika former och även stöd när man har blivit utsatt för brott.

Förbundsstyrelsen föreslår att förbundsstämman bifaller att-sats 1 och 3, då arbete i enlighet med dessa redan pågår inom riksförbundet. När det gäller att-sats 2 bedömer förbundsstyrelsen att den får anses vara besvarad. Styrelsen anser det inte ändamålsenligt att i LSS eller socialtjänstlagen reglera exakt vilken information och vilka råd som ska ges till enskilda. Riksförbundet kommer dock fortsatt att uppmärksamma berörda myndigheter på deras ansvar att aktivt motverka att personer med IF utnyttjas i kriminella sammanhang samt att säkerställa att målgruppen får relevant och tillgänglig information om risker och skydd.

Kalmar 29 december 2025

Motion från Inre Ringen/Klippan Kalmar

Jag/vi har reagerat på att när aktivitetsersättning eller sjukersättning höjs så kan det bli så att man precis hamnar på gränsen för att själv betala arvode och sociala avgifter till sin gode man. Det som då kan hända är att man själv måste betala arvodet till sin gode man och då kan det bli så att man istället förlorar i inkomst totalt sett när det var tänkt att man skulle få en höjning av inkomst. Detta tycker jag är orättvist och en fråga för FUB jobba med.

Inre ringen/Klippan Kalmar
Emma Lindblad
Malin Karlsson

Motion nummer 13

Kostnad för ställföreträdare

Förbundsstyrelsens förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår att förbundsstämman beslutar:

att säga ja till motionen

Bakgrund

Motionären vill att riksförbundet ska arbeta för att gränsen höjs för när personer med aktivitets- och sjukersättning ska betala arvode för ställföreträdare. När ersättningarna höjs hamnar många över gränsen för när personen själv ska betala arvodet. Det medför att de får mindre pengar kvar än innan, trots att aktivitets- och sjukersättningen höjts.

Vad förbundsstyrelsen tycker

När sjuk- och aktivitetsersättningen höjdes 2022 hamnade många över gränsen för när man enligt reglerna i föräldrabalken måste betala kostnaden för sin ställföreträdare. Detta gjorde att många fick mindre kvar i plånboken än innan höjningarna. Detta var ett exempel på att det inte finns ett helhetsgrepp om de ekonomiska systemen för personer med funktionsnedsättning. FUB har i många sammanhang lyft behovet av att höja gränsen i föräldrabalken, för när huvudmannen måste stå för kostnaden för ställföreträdaren.

FUB arbetar även på fler sätt för att ekonomin ska bli bättre för personer med IF. Ett sätt är även att informera om att merkostnadsersättning från Försäkringskassan kan ersätta extra kostnader som en person har på grund av en funktionsnedsättning, t.ex. arvode till ställföreträdare.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att riksförbundet fortsatt ska lyfta den ekonomiska situationen för personer med IF samt verka för att gränsen för när personer med IF behöver betala för sin ställföreträdare höjs.

FUB:s fortsatta arbete

I FUB:s verksamhetsinriktning är målet att arbeta med Funktionsrättskonventionen under 2024 -2028.
Där står att medlemmar med IF ska kunna säga vad de tycker och påverka mer.
Det framkom under bl.a Framtidskonferensen att det ser olika ut runt om i Sverige.
Medlemmar med IF får inte enbart hänvisas till Inre Ringen utan ska beredas möjlighet att delta i alla delar av FUB:s verksamhet.

Förslag

FUB Värmland önskar Riks arbetar för att inkludera medlemmar med IF i fler områden inom föreningen.

Styrelsen Länsföreningen FUB Värmland
Ordförande Annakarin Snahr

Motionssvar 14 Inkludera medlemmar med IF i fler områden inom föreningen

---

Förbundsstyrelsens förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår att förbundsstämman beslutar:

att säga ja till motionen

Bakgrund

Motionären tar upp att FUB:s verksamhetsinriktning under åren 2024–2028 utgår från Funktionsrättskonventionen. Motionären lyfter att det i verksamhetsinriktningen står att medlemmar med intellektuell funktionsnedsättning (IF) ska kunna säga vad de tycker och påverka mer. Under FUB:s framtidskonferens framkom det att möjligheten att säga vad man tycker och påverka ser olika ut runtom i Sverige.

Motionären tycker inte medlemmar med IF enbart ska hänvisas till Inre Ringen, utan vill att det ska vara möjligt att delta i alla delar av FUB:s verksamhet.

Motionären föreslår att Riksförbundet FUB arbetar för att inkludera medlemmar med IF i fler områden inom föreningen.

Vad förbundsstyrelsen tycker

Förbundsstyrelsen håller med motionären om att medlemmar med IF behöver inkluderas i FUB:s olika områden. Samtidigt som Förbundsstyrelsen tycker det är viktigt att Inre Ringen och Ung i FUB fortsätter vara två prioriterade verksamheter inom FUB.

Förbundsstyrelsen tycker att FUB och FUB:s olika områden ska vara självklara platser för medlemmar med IF. Därför vill Förbundsstyrelsen fortsätta arbeta med de etablerade verksamheterna och undersöka möjligheterna att:

Utveckla den lättpratade utbildningen i intressepolitik

Riksförbundet FUB har tillsammans med FUB Stockholms län tagit fram en lättpratad utbildning i intressepolitik. Förbundsstyrelsen vill ge Riksförbundet FUB i uppdrag att utveckla den lättpratade utbildningen och se hur man på bästa sätt sprider den till länsförbund och lokalföreningar runtom i landet.

Utveckla en lättpratad styrelseutbildning

Förbundsstyrelsen vill ge Riksförbundet FUB i uppdrag att ta fram en lättpratad styrelseutbildning och se hur man på bästa sätt sprider den till länsförbund och lokalföreningar runtom i landet.

Bjuda in till lättpratade temakvällar

Förbundsstyrelsen vill ge Riksförbundet FUB i uppdrag att se över möjligheterna att tillsammans med några länsförbund bjuda in till lättpratade temakvällar.

Visa på goda exempel

Det finns idag lokalföreningar och länsförbund som på ett bra sätt inkluderar medlemmar med IF i sitt arbete. Förbundsstyrelsen vill ge Riksförbundet FUB i uppdrag att se hur man kan lyfta fram de här föreningarna och visa på goda exempel.

Ge uppdrag till tilltänkt arbetsgrupp

Om motionssvaret till motion 5 godkänns, får den tilltänkta arbetsgruppen i uppdrag att se över arbetsformerna för inkludering av medlemmar med IF.

Motion till Riksstämman

Urholkningen av LSS-lagen löper över hela vårt land, där kommuner lär sig av varandras riktlinjer, samt hänvisar till vad man kallar att "följa lagen" – dvs att tillämpa den i en felaktig rättspraxis som bortser från den individuella rätten. Det blir allt svårare för enskilda att hävda sin rätt, både vid nya ansökningar och (tilltagande) omprövningar.

Vår erfarenhet är att vid själva utredningen förs mängder av anteckningar, och samtalet med handläggaren kan ge intrycket av att enskilda behov har tyngd och företrädares ord vägs in i besluten. Men aldrig med samma tyngd som kommunens egna riktlinjer, och den egna personalens uppfattning om hur det fungerar.

Det blir regelmässigt de senare som motiverar ännu ett avslag.

Debatten har under flera år uppmärksammat avslag för assistans. Vi ser två andra områden där avslagen ökar på ett klart oroande sätt, som får stora konsekvenser för de drabbade.

- 1) Insatsen KONTAKTPERSON/LEDSAGARE – att istället för en "kompis" hänvisas till anhöriga eller boendepersonal. Genom dessa anses man inte vara tillräckligt isolerad. Resultatet blir en tilltagande institutionalisering med klart minskat självbestämmande och möjlighet till deltagande i individuella intressen. Det går inte ens att välja sitt umgänge på fritiden!?
- 2) Insatsen BOSTAD MED SÄRSKILD SERVICE – där det dessutom gjorts möjligt att avbryta ett pågående boende, med påtvingad flytt. Den som styrs till annat boende kommer även att stå utanför mängder av andra insatser som kommunerna riktar mot sina särskilda boenden, såsom stödpedagoger, hemsjukvård etc.

Så som också framgick vid FUB:s digitala konferens 17/11 är en indirekt allvarlig konsekvens tilltagande psykisk ohälsa, oro, ensamhet, man förstår inte varför något tar slut.

Måste vi inte stödja varandra i att bryta denna trend?

Vi vill därför att Riksförbundet:

- a) Så som just dessa frågor lyftes i december i kampanj för funktionsrättskonventionen, återkommande aktualisera dem i debatter och samtal med myndigheter, så att denna negativa trend aldrig får en möjlighet att normaliseras, utan att det envist ska framgå vilka orimliga avslag som pågår, även på dessa områden.
- b) Att vi kan bli en samlad röst där vi ger varandra del av positiva utfall, liksom kommuner använder praxis. Vilka specifika nuvarande lagtexter kan vi luta oss mot och använda i våra ansökningar? Vilka rättsfall kan vi lyfta?

För styrelsen i FUB Båstad,
Åsa Hagberg, ordförande

Motionssvar 15 2026

Åtgärder mot ökat antal avslag på ansökan om LSS-insatser

Förbundsstyrelsens förslag till beslut

Förbundsstyrelsen föreslår att förbundsstämman beslutar:

att säga ja till motionen

Bakgrund

Motionären tar upp att antalet avslag ökar oroande mycket när det gäller LSS-insatserna kontaktperson/ledsagare och bostad med särskild service, vilket får stora konsekvenser för de drabbade. Motionären föreslår att Riksförbundet FUB ska aktualisera detta i debatten och i samtal med myndigheter, så att den negativa trenden inte normaliseras.

Motionären föreslår även att riksförbundet ska samla positiva exempel då LSS-ansökningar har beviljats och förmedla vilka lagtexter och rättsfall man kan hänvisa till vid ansökan om en LSS-insats.

Vad förbundsstyrelsen tycker

Förbundsstyrelsen håller med motionären om att det är mycket oroande att antalet avslag på ansökningar om LSS-insatser ökar. Detta lyfts kontinuerligt i kontakter med regeringen, riksdagsledamöter från olika partier och Socialstyrelsen.

Socialstyrelsens analys av tillgången till LSS-insatser

Riksförbundet uppmanade, i en skrivelse 2022, Socialstyrelsen att inhämta statistik från kommunerna över antalet avslag på ansökningar om LSS-insatser. Detta ledde till att myndigheten gjorde en fördjupad analys av personer med funktionsnedsättnings tillgång till LSS-insatser. Uppgift om antal avslag för olika LSS-insatser inhämtades från kommunerna. Resultatet redovisades i lägesrapport 2023¹. Resultatet tydde på en ojämlig tillgång till insatser, utifrån boendekommun. Socialstyrelsen bedömde att det finns behov som inte tillgodoses och att det riskerar att väsentligt försämrade enskilda möjligheter till delaktighet och ett gott liv.

Riksförbundet har i samband med Socialstyrelsens funktionshinderråds årliga omvärldsbevakningsmöte, åren 2023, 2024 och 2025, muntligt och i separata skrivelser, lyft

---

¹ Socialstyrelsen. *Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning, Lägesrapport 2023.*

vikten av att Socialstyrelsen kontinuerligt redovisar statistik över antalet avslag, förslagsvis som en indikator i myndighetens Öppna jämförelser, LSS.

Samhällsekonomisk analys av minskat stöd

För att sätta det ökade antalet avslag i en samhällsekonomisk kontext gav Riksförbundet FUB företaget Payoff i uppdrag att visa på de samhällsekonomiska effekterna av att personer med IF inte beviljas LSS-insatser i den omfattning som de anser sig ha behov av. I uppdraget ingick även att visa vilka samhällsekonomiska effekter, som uppstår utifrån att anhöriga till personer med IF mår sämre och inte kan arbeta i samma omfattning som de hade kunnat göra om LSS-insatser hade beviljats enligt behov. Undersökningen visade att det totalt finns en potential att skapa ett ökat samhällsekonomiskt värde motsvarande 5,2 miljarder kronor per år genom att anhöriga och deras familjer får LSS-insatser i den omfattning och med den kvalitet som de anser att de är i behov av².

Kraftsamling om LSS

Under 2026 genomför Riksförbundet FUB en kraftsamling om LSS. Under våren genomförs tematräffar med fyra länsförbund, där utbildningspaketet *Kraftsamling – ett stöd till lokalt och regionalt påverkansarbete* presenteras. Utbildningspaketet innehåller, bland mycket annat, information om LSS och hur man genom lokalt påverkansarbete kan påverka kommunernas tillämpning av LSS. Detta kommer vara ett viktigt verktyg i att motverka begränsande kommunala riktlinjer och felaktiga avslag på LSS-ansökningar.

FUB-enkät till riksdagspartierna

Under 2026 genomför Riksförbundet FUB en enkät med frågor till riksdagspartierna. Frågorna undersöker bland annat hur partierna arbetar för att minska ojämlikheten mellan kommunerna, förhindra tidsbegränsade beslut och säkerställa tillgång till ledsagare och kontaktperson.

Stödmaterial om LSS-handläggning tas fram

Socialstyrelsen fick i juli 2022 i uppdrag av regeringen att kartlägga och analysera förändringar av LSS-insatsen ledsagning. Socialstyrelsen konstaterade att det finns brister när det gäller handläggning av LSS-ärenden i kommunerna³. Socialstyrelsen fick i regleringsbrevet för 2026 i uppdrag att ta fram ett stödmaterial för handläggning av LSS. Stödmaterialen ska innehålla utredning av LSS-ansökan, bedömningar av personkrets och rätten till insatser enligt LSS, bl.a. utifrån LSS intentioner och internationella konventioner. I uppdraget ska särskilt fokus läggas på insatsen ledsagarservice. Uppdraget ska delredovisas senast den 4 juni 2026 och slutredovisas senast den 9 december 2026.

---

² Payoff. *Utvärdering Riksförbundet FUB – Samhällsekonomisk analys av beviljade insatser för grupp 1 i LSS personkrets* (2024).

³ Socialstyrelsen. *Förändringar av ledsagning över tid*, rapport 2023.

